

L'Ajuntament incorpora a l'informe de salut un instrument d'anàlisi que mostra les desigualtats entre els barris de Barcelona

- » L'Urban HEART, instrument avalat per l'Organització Mundial de la Salut (OMS), posa llums vermells en 18 dels 73 barris de Barcelona, en els quals les dificultats socioeconòmiques es tradueixen en problemes de salut
- » El govern municipal utilitzarà aquesta eina per desenvolupar accions específiques als barris més afectats

L'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) presenta un nou informe "*La salut a Barcelona*" corresponent a l'any 2014. Aquest treball, que es porta a terme des de fa 31 anys sistemàticament, posa de manifest la situació de la població barcelonina en referència als principals indicadors de salut. Per primer cop, l'informe també detalla i posa sobre el mapa urbà, en l'àmbit de cada barri, un conjunt d'indicadors socioeconòmics i de salut que retraten les desigualtats entre barris.

La salut no està distribuïda de forma homogènia a la ciutat, sinó que és desigual segons els barris, fet que l'Informe contribueix a detallar a partir de l'instrument Urban HEART (Urban Health Equity Assessment and Response Tool), útil per a l'avaluació de l'equitat en salut i la resposta en àrees urbanes, elaborat per l'Organització Mundial de la Salut (OMS) amb la contribució de persones investigadores de l'ASPB.

L'Urban HEART permet identificar i analitzar les desigualtats en salut entre persones que viuen en diferents barris de la ciutat a partir d'una matriu d'indicadors que resumeixen en un format visual molt senzill i intuïtiu les desigualtats entre àrees.

S'ha aplicat aquest instrument per identificar les desigualtats en salut, amb l'objectiu de facilitar la presa de decisions per la posada en marxa de polítiques orientades a disminuir aquestes desigualtats.

El quadre resultant de l'estudi realitzat a Barcelona mostra sis indicadors de salut, i sis indicadors de determinants de la salut, per als 73 barris de la ciutat de Barcelona. **Els indicadors de salut** que s'han incorporat a l'estudi són l'esperança de vida al néixer, la raó de mortalitat comparativa, la raó d'anys potencials de vida perduts, la taxa de tuberculosi, la taxa de fecunditat adolescent, i la prevalença de naixements amb baix pes al néixer. Pel que fa als **determinants de la salut**, són indicadors que reflecteixen situacions relacionades amb la composició demogràfica de la població del barri, situacions que incrementen els riscos de determinants negatius per a la salut (índex de sobre-envelliment, percentatge de persones de 75 anys o més que viuen soles), i altres relacionats amb el nivell socioeconòmic (Índex de Renda Familiar Disponible, percentatge de persones de 15 anys o més amb estudis primaris o

menys), i altres com el percentatge de persones aturades entre 16 i 64 anys o el percentatge d'abstenció a les darreres eleccions.

Descripció dels indicadors utilitzats a la matriu Urban HEART de Barcelona

Indicador	Descripció
Índex de sobre-envelliment	Proporció de persones de 75 anys o més sobre el nombre de persones de 65 anys o més
% de persones de 75 anys o més que viuen soles	Percentatge de persones de 75 anys o més que viuen soles
Índex de Renda Familiar Disponible (RFD)	Indicador sintètic resultant de la combinació de diferents variables. Pretén ser una aproximació a la renda disponible mitjana de les famílies residents a l'àrea (barri, en aquest cas). Es presenta en format de raó entre la renda del barri i la mitjana per al conjunt de Barcelona (Índex RFD de Barcelona = 100)
% de persones de 15 anys o més amb estudis primaris o menys	Percentatge de persones de 15 anys o més que, com a molt, han acabat els estudis primaris
% d'atur registrat en persones de 16-64 anys	Percentatge de persones entre 16 i 64 anys registrades a les Oficines de Treball de la Generalitat sobre el nombre de persones de 16 a 64 anys ^b
% d'abstenció a les darreres municipals	Percentatge de persones que no han participat en la convocatòria electoral de les darreres eleccions municipals
Esperança de vida al néixer	Esperança de vida al néixer, calculada a partir de taules de vida i mortalitat
Raó de Mortalitat Comparativa	Raó entre les taxes de mortalitat estandarditzades per edat del barri i la del conjunt de Barcelona
Raó d'Anys Potencials de Vida Perduts	Raó entre les taxes de mortalitat prematura (morts entre els 1 i 70 anys) estandarditzades per edat del barri i la del conjunt de Barcelona
Taxa de tuberculosi	Nombre de nous casos de tuberculosi diagnosticats per 10.000 habitants
Taxa de fecunditat en adolescents	Nombre de naixements de noies entre 15 i 19 anys per 1.000 noies entre 15 i 19 anys
Prevalença de baix pes en néixer	Nombre de nadons nascuts amb un pes que se situa per sota del percentil 10 de la seva edat gestacional sobre el total de naixements

a. <http://data.worldbank.org/about/country-classifications/country-and-lending-groups>

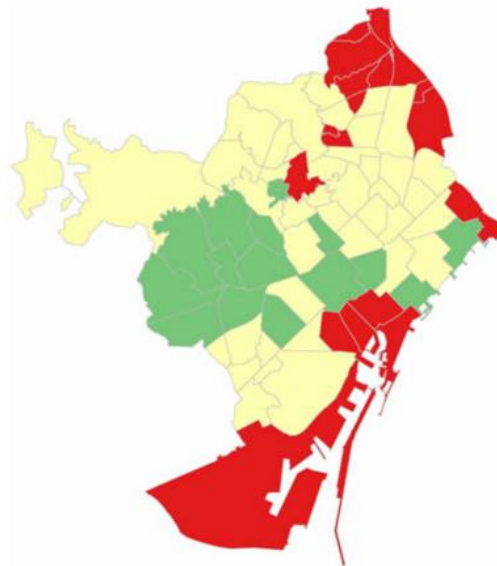
b. Estimació per barris a partir de dades facilitades per codis postals

Així doncs, a partir del creuament dels sis indicadors socio-econòmics i els altres sis de salut utilitzats, s'obté una fotografia de les desigualtats que hi ha entre els barris de la ciutat, en la qual els territoris que concentren els mals resultats en salut són: Ciutat Vella, Nou Barris, part de Sant Andreu, així com un barri de Sants Montjuïc, un d'Horta-Guinardó i un de Sant Martí. En concret, es tracta de 18 barris: El Raval, el Barri Gòtic, la Barceloneta i Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera a Ciutat Vella. A més: El Turó de la Peira, Can Peguera, Les Roquetes, Verdun, Trinitat Nova, Torre Baró, Ciutat Meridiana i Vallbona, a Nou Barris. Pel que fa a Sant

Andreu, es tracta dels barris de Baró de Viver, Trinitat Vella i el Bon Pastor. Igualment, el Besòs-Maresme a Sant Martí; la Marina del Prat Vermell a Sants-Montjuïc, i el barri del Carmel d'Horta-Guinardó. En total, 18 barris dels 73 que té la ciutat.

L'Urban HEART també mostra en el pol oposat aquells barris en els quals el creuament d'indicadors determinants de la salut amb els indicadors estrictament de salut, donen un resultat positiu, i que obtenen un llum verd. En són 15: al districte de l'Eixample el Fort Pienc, Nova Esquerra de l'Eixample, i Dreta de l'Eixample. Al districte de Gràcia: el Camp Grassot-Gràcia Nova, i el Coll. Al districte de les Corts els tres barris, Maternitat-Sant Ramon, Les Corts i Pedralbes. A Sarrià-Sant Gervasi els barris de Sarrià, Sant Gervasi-Galvany, el Putxet-Farró, Sant Gervasi-Bonanova, i les Tres Torres. I finalment a Sant Martí els barris de Diagonal Mar-Front Marítim Poblenou, i Vila Olímpica-Poblenou.

En la zona mitja de la taula (en groc), amb resultats intermitjos, es troben els altres 40 barris de la ciutat.

La base per al desenvolupament de programes dirigits a corregir les desigualtats

Si bé en general la ciutat de Barcelona compta amb bons indicadors de salut, inclosa una bona esperança de vida, tal com mostra l'Urban HEART, existeixen desigualtats entre els barris que no estan originades per factors relacionats amb els recursos i els equipaments sanitaris dels quals disposa la ciutat, sinó que provenen d'altres tipus de condicionants com són l'entorn construït (planificació urbana i habitatge), la situació econòmica, els treballs realitzats, entre altres (els denominats determinants socials de la salut).

El nou govern municipal, que basa el seu programa d'acció en polítiques públiques contra les desigualtats, vol aprofitar aquest instrument per desenvolupar accions i programes dirigits a pal·liar les desigualtats entre els barris.

En aquesta línia de treball es tindran presents també la resta dels barris de la ciutat, donat que existeix un gradient segons classe social i gènere en salut que existeix a tots els barris de la ciutat, essent les persones de classe social més afavorida i els homes els que presenten millor salut. Per tant, el govern és conscient que serà necessari també posar en marxa polítiques que actuïn sobre el conjunt de la població de la ciutat per tal d'assolir un major impacte en la reducció de les desigualtats en salut segons classe social i gènere.

Els principals resultats de l'informe de Salut 2014

Població

Segons dades del Padró Municipal d'Habitants cedides per l'Ajuntament de Barcelona, l'any 2014 la població de Barcelona va ser de 1.613.281 persones, 764.590 homes (47,4%) i 848.691 dones (52,6%). L'any 2014, 20.186 homes i 68.405 dones de 65 anys o més vivien sols, un 54,8% i un 68,9%, respectivament, amb una edat de 75 anys o més. La població estrangera de Barcelona representava el 22,2% del total.

L'entorn econòmic

La taxa d'atur en homes continua elevada, i ha estat del 16,9% i en dones del 17,1%. El 87,5% de nous contractes han estat temporals. L'atur i la taxa d'ocupació han evolucionat de manera positiva en els homes i negativa en les dones, mentre que en ambdós sexes ha disminuït la població activa.

El context físic

La qualitat de l'aire

La qualitat ambiental és un altre determinant de la salut important. L'ASPB porta a terme la vigilància continuada dels principals paràmetres de qualitat de l'aire a la ciutat, activant els circuits indicats en casos d'alerta per contaminació o episodis determinats, i elaborant l'Informe anual de qualitat de l'aire a Barcelona.

En aquest marc, es porta a terme el control i registre de l'evolució de 12 contaminants atmosfèrics, amb els requisits que estableix la legislació ambiental estatal i europea. Els

resultats indiquen que segueixen havent problemes de contaminació de l'aire a la ciutat, i sobretot els referits als alts nivells de NO2.

El govern municipal treballarà per reforçar les mesures per reduir la contaminació a través de la disminució de la principal font contaminant, el trànsit. L'objectiu que es perseguirà no només és no superar els valors límit legalment establerts sinó apropar-se als valors recomanats per la OMS.

La salut

L'esperança de vida i la mortalitat

L'esperança de vida va augmentar a 80,7 anys en els homes i 86,6 anys en les dones (79,9 anys en homes i 85,7 en les dones el 2012). L'esperança de vida de la població sense estudis es d'aproximadament 4 anys inferior respecte el total.

En els homes la principal causa de mort prematura, i evitable, continua essent el càncer de pulmó; en les dones, la mortalitat per càncer de pulmó mostra una tendència creixent i continuada en tot el període, encara que el càncer de mama es manté com la principal causa. D'altra banda, cal destacar el suïcidi, que es situa com la tercera causa de mort prematura en ambdós sexes, després que altres causes com les morts de trànsit o per sobredosi han anat sistemàticament disminuint.

Les malalties transmissibles

Les infeccions per VIH/sida: En els dos últims anys s'observa un descens en la incidència de VIH (332 casos nous el 2014), malgrat això continua sent molt alta i és la tercera malaltia de declaració obligatòria més freqüent a Barcelona després de la gonocòccia i de la sífilis. El grup més afectat és el d'homes que tenen sexe amb homes. Continua observant-se la disminució de la proporció de casos diagnosticats amb retard, així com la tendència al descens dels casos de sida (el 2014 en van ser 57 de nous). Per mantenir aquestes tendències s'haurien de reforçar tant els programes de prevenció com els de promoció de la prova del VIH.

Les infeccions de transmissió sexual: Des de l'any 2007 s'observa una tendència creixent de la sífilis, la gonocòccia i del limfogranuloma veneri. La major part dels casos ocorren en homes joves que tenen sexe amb homes, fenomen que s'observa igualment a diferents capitals europees. Els equips de salut han detectat 501 casos de sífilis, 566 de gonocòccia, i 108 de limfogranuloma veneri. Està en vigor una mesura de govern sobre salut sexual i reproductiva que té un gran potencial per incidir en aquest problema.

La tuberculosi: Durant l'any 2014 s'han detectat 300 casos de tuberculosi residents a la ciutat, 187 homes i 113 dones. La incidència ha disminuït gairebé un 9% respecte a l'any anterior,

després que el Programa de Prevenció i Control de la Tuberculosi de Barcelona assoleixi els 27 anys d'existència.

La salut sexual i reproductiva

En dones de 15 a 49 anys, els naixements i les interrupcions voluntàries d'embaràs disminueixen. En les dones adolescents (15 a 19 anys), tant els avortaments com la fecunditat disminueixen en l'any 2014, situant-se en taxes inferiors als anys 2003 i 2004. Tot i aquest retrocés global, els embarassos adolescents es distribueixen de forma desigual a la ciutat, mostrant un patró lligat a la pobresa dels barris.

Més informació i accés a l'informe complet: www.aspb.cat
<http://premsa.bcn.cat/>